

Hetedhét

Leonjid Volodarszkij

Hárfát illet...

Hárfát illet Izolda ujjá.
Eget illet a hárfahúr.
Földet a sok égi hang, zúgva.
Térdet a föld, melyre Trisztán borul.
S kezét Trisztán, Izolda elé hullva.

Sokat tesz a hálás és jó szó...

Sokat tesz a hálás és jó szó
A sötétén átvonszolódó
Emberiségnek – vigaszul,
Hogy a hús-vér testet vadul
Keresztüldöfő szög az Igét
Nem érte el – s a sűrű sötét:
E vas golgotai árnya.
S újra meg újra felszállva:
A hálás, jó szó mankó helyett
Oltalmazó pajzsunk lehet,
Csöndjével is mindenható.
El nem némítható e szó,
Visszhangzó, üdvös – s maga a Nap:
Akiben fénylik – az megmarad.

Janus-arcú Moszkva

Szent vagy, Moszkva, szent, és banditákkal teli,
Idegen vagy, Moszkva, s mégis szívközeli:
Te Janus-arcú, kétlelkű Moszkva!
Világlását rejtve érzem most a
Majdani új Városnak, hol mélyén
Az éjnek nem bagoly-trón a kémény;
Helyette immár reggel azúrlik,
S égi vizén Fehér Hattyú úszik:
Orosz próféta Hattyú-Cárnője!
Sejtem a fényt, dereng már belőle...
De látnom a fényt – nem adatik még meg.

Cseh Károly fordításai

Leonyid Volodarszkij (1950–) Egyik legjelentősebb mai orosz költő, műfordító. Magyar motívumok, témák is felbukkannak verseiben, és magyar lírikusokat is ültet át anyanyelvére, a középkortól napjainkig. Tevékenységéért az MTA Füst Milán-díját is megkapta. *Tizenegy álom* (Ogyinnádcaty sznov) címmel kis poémát is alkotott, amelyet Marosi Lajos fordított.

Luko Paljetak

Nektár

Egy-egy csillag a füge, érett fügék az égen, szedje
kezed, nyalintsa nyelved ezt a nektárt, hogy szerezz
erőt, melyet pazarol benned a dárdavető;
az édesanyák hogy gondba essenek, épp ideje,
mert lelked tükrében tanyáz a lányuk, veled szemez
párálló szemmel, de ne félj, a mezőn elegendő

kéve hever, hogy kitessék, milyen remek tanár
a szél, ha táncra kél; mit tehet, ki vár türelmesen,
az elsuhanó árnyakat lesi az estben, az éj
csillagait, szegődjön el hozzájuk, hogy titkár
legyen, idegenvezető? Letéphet egy fügét,
lehántja vékony héját, s ráharap kéjjel: Mm, istenem,

de édes ez a gyümölcs!

Luko Paljetak (1943, Dubrovnik): költő, drámaíró, műfordító. A jelenkori horvát költészet egyik legjelentősebb, legtermékenyebb alkotója. Egyszersmind elégikus és ironikus hangú, vérbeli lírikus, a hajdani trubadúrok zeneiségének, rímes, kötött versformáinak folytatója. A hatvanas években tűnt fel verseivel, s azóta úgyszólván évenként egy-egy új kötettel jelentkezik. Angolból, franciából, szlovénból fordít.

Zorica Radaković
Megölni a jövőt

a fehér gyolcsba takart
múlt értéktelen táp
semmivé foszlik hiába kaffog rá
a kivénhedt kopó
szárnyra kap a madár
elröppen a vadonba
érintetlen a bordáim
napoztatom
esőben mállnak el városok
a csendes óceán csendes
kék sót álmodik
mielőtt ködbe borul
hajts föl egy kupica
tisztaszeszt mielőtt
bezsonganál hörpöld fel
valaki kivájt szemét
a szomjas száj bezárul
a bársonyos csöndben
krokodilus-éjszakák jönnek
a rög alatt megbújni
nem érdemes
hajlékony csápjaival
a reggel majd átfonja
a kocsonyás agyvelőt
s belülről szürcsöli ki
miképpen a pók kiszívja
az éji bogár nedveit

Borbély János fordításai

Zorica Radaković (1963): *Mindennap holnap van* (Svaki dan je sutra) – ez a címe a zágrábi költőnő első, ún. „próbakötetének” (1984), amely a műfajok sajátos egyvelegéből (dráma-, vers- és látványszövegekből) alkot költői szövedéket. A továbbiakban, mi több, az irodalmi műfajokon túllépve, más médiák tapasztalatai felé fordul, így teremt egységes művet. Ezért, valamint nagyfokú borúlátása miatt, egyes kritikusok „női Rešicki”-ként emlegetik.

Tatjana Gromača
Havat lapátoló fickók

Néhányan voltak csak,
sötétzöld ruhába öltözve,
óriás pléhlapátjaikkal nagyokat lendítettek
az általuk kifejtett erő rátelepedett
a szellem nélküli betonterekre,
mint azoknak a vad madaraknak az ereje,
akiktől annyira meg szoktál ijedni a tévé
dokumentumfilmjeiben;
amikor alávetik magukat a mélységbe,
széttárják azokat a nagy nehéz és széles
szárnyaikat.
Vajon ők lennének azok a fiúk,
akik egész évben a bokrokat metszik,
és füvet kaszálnak a parkokban?
A kik pálcikával döfködik a szétázott újságpapírokat
és a többi felismerhetetlenné torzult szemetet,
amitől összeszorul a gyomrom?
Hé, fiúk, tisztában vagytok-e, hogy
milyen tiszteletet ébresztetek?
Míg a többiek a gallérok mögé rejtőznek,
addig ti olyan szélesre tárjátok a szárnyatokat,
mint azok a madarak a televízióban.
Mindenki rejtekhelyet keres, csak futkos ide-oda
a jéggé fagyott zsákmányokkal,
ti bezzeg akkor is izzadtok a sötét égbolt alatt,
ha nincs egyetlen napsugár se.

Fenyvesi Ottó fordítása

Tatjana Gromača (1971) horvát költő, író. Újságíróként dolgozik a Feral Tribune nevű, politikai satírájáról ismert hetilapnál.

Edgar Allen Poe

A holló

Régen egyszer fájó árkom mélye mélyén ülve vágyón,
S könyveim közt meg-megbújva, könnyek halmán rengve benn,
Álmos arcom le-lehajlott, kinn pedig egy nesz morajlott,
Ajtóm rácsa furcsán zajlott; csörrent, csattant csendesen.
„Egy barát lesz, semmi kétség, kinn morajlott csendesen.
Nem lehet más senki, nem.”

Emlékszem a tél rideg volt, ablakomon nedves dér-folt
S köd derengett bennem furcsán, álmot várón, félszegen.
Állhatatlan lelkem benn dült, mert hiányzott és nem is gyúlt
Fel a hajnal, bűvös Mennybolt – tán Lenóra vár ott fenn.
Szívem fénye, lelkem éke – tán Lenóra vár ott fenn.
Holt már itt a Földön lenn.

Furcsa árny borult rám ekkor, függöny-fantom, bíbor árnyfolt
És iszonyba kergető félsz hullott rám ott szemtelen.
Zsibbadt testem elapadva; rémülten a lelki fagyban,
„Lelhetek még írt vigaszban? Tán barát jön sebesen.
Hátha mégis ő morajlik, s nemcsak bennem esztelen.
S tán lehunyhatom szemem.”

Visszahullt belém a mámor és így lettem egyre bátor;
„Uram!” – szóltam nem habozva – „Vagy tán Úrnőm, Kedvesem?”
Bármily szégyen, álmosodtam, míg a zár morajlott, dobbant,
Csámpán csörrent, kurtán koppant s halkán szólt rám, ernyedten.
Nem is hittem ajtóm hangját, mégis nyílt nesztelen.
Kinn sötétség, más az nem.

És homályba elborulva, szíven méreg méla bújja,
s hittem, hogy elér az éji száz-varázsú képzetem.
Ám az éj, a néma tiltott, hol fülem csak egy szót hallott,
Egy csodás név, ami bűgött; hűs Lenóra neve zeng.
Én bűgtam nevét oly halkán, mert hiánya számon leng.
Ő ad erőt, más már nem.

S visszatérve mély folyamról, langy, bódító vágyálomból,
Újra hallva, csörrent kívül, s nem is oly, már félszegen.
És kiálltam, hogy meglássam, hogy mért zörrent kinn a rács-hang,
„Hisz legyen csönd e magányban! Titkodat most meglesem.”
Szívem hűtöttem száz szóval, hogy ne verjen hevesen.
Szél zúgott kinn, más az nem.

Majd kinyitva ablak szárnyát, Holló lengette be árnyát,
Ósidőkből most megtérve, s nem lankadva percre sem.
Pallasz-márványon megállva, hetykén lebbent fel a szárnya,
Ladyként vagy Lordként állva, megdermesztett rendesen.
„Mért is jössz ily hetykén, bátran?” – így kérdeztem félve benn.
Nem történt, de semmi, nem.

S megszólaltam újra bátran, bennem járó éj-szavában,
Mert mord kedvet nevetéssé penderített peckesen.
És így szóltam; „Héj, te vándor, nem vagy más csak csőr, madártoll,
Mért röpkültél el gazdától? Mit akarsz te itt velem?”
Perlekedtem tétlen állva, s ezt kérdeztem szemtelen.
S szólt a Holló: „Soha, nem.”

Furcsán néztem e madárra; hogy nem állatként e bájjal
Bújva támadt éjszakámba, s szobromon ült hevesen.
Hisz nem látott ember-lélek ily megrázó bálványképet,
Mely rá perel és nem téved, nem látott még senki sem.
Így bezárva, ülve árván nem látott még senki sem.
S árnya zengte: „Soha, nem.”

Megrázkódtam a szavától, mit ő szétszór csengve, bárhol,
Lelkével e szót mormolta, mi kiejtve folyton zeng.
Úgy bongott, mint ócska lárma, szennyes álmom meddő láza,
Így berzengtem ülve, fájva; „Hátha elküldi a csend.
Mint az összes éj évadján, hátha elküldi a csend.”
Rám rivallt, hogy: „Soha, nem!”

S most még jobban féltem attól, szava fényesebb a Naptól,
És találóan rám illik, s tán nem is csak álom, nem.
Bár, lehet, hogy ura mondta, s azt szajkózza a bolondja,
És csak folyton mondja, mondja, így lehet csak, másként nem.
És lelkébe zárva árván, másként szava nem kereng;
Hogy ezt mondja: „Soha, nem.”

Nem akart agyam derülni, könnyebbségben székre ülni,
Mégis házam bársony-ágyán eltűnődtem, s kérdezem:
„Mi e Holló furcsa titka?” S érzem, hogy varázsos, ritka,
Szépséges, de szúrós szitka átfon engem esztelen.
Így magamba bújva gondba, eltűnődtem csendesen.
Nem szajkóz már soha, nem.

Így magányba botladozva, töprengtem a balzsamokban,
És a mély szem izzott ébren, szívemben tombolva lenn.
Én kutattam titkát tétlen, és elmémbe tekervényen
Gondolatok úsztak mélyen, míg a lámpám villog fenn.
Bíborban a zsenge ágyon, míg a lámpám villog fenn.
Nem szajkóz már soha, nem.

Hirtelen tűnt messzi távol, baljós égnek hűs szavából,
 Füstös felleg hullt le fentről, s tánra kélt az éjemen.
 S zengtem híven: „Könnyes szívem, hozzád hullott le az ében,
 Méz-varázsos lángmezében, várva várt gyógyító perc.
 S öntsд magadba e hűs vágьat, a nepenthe szádba leng.”
 Ezt szajkózta: „Soha, nem!”

„Átok!” – zúgtam – „Meddő Átok! Sátáni vágь, bűs zsarátnok!
 Távozz innen! Mondd, ki küldött? Síri hangom messze leng.
 Összetörve, csöndbe hullva, megborulva vén nyomorban,
 Esdekelve kér e szolgál, áruld el most kedvesem;
 Gíleádban van e gyógyír? Áruld el most kedvesen...”
 Ezt szajkózta: „Soha, nem!”

„Átok!” – zúgtam – „Meddő Átok! Sátáni vágь, bűs zsarátnok!
 Istent félve, mondd meg bátran, hogy ha most még szólni mersz.
 Mondd nekem és légy ám józan; álmodik Lenóra rólam?
 Mennyei friss üde hóban? Vár még, vár még hevesen?
 Pillantásom élhet még e szűzi szép jó Szentemen?”
 Ezt szajkózta: „Soha, nem!”

„Szódat többé meg ne halljam!” – így zengett még suta ajkam –
 „És vihar vigyen e tájról, éji mezsgye-mélybe lengj.
 Hápogjon másutt az ajkad, kínom mérge sújtson rajtad,
 Szörnyű mérged bennem kajtat, hagyj már végre engem el!
 Rántsd ki csőröd bűs szivemből! Hagyj már végre engem el!”
 Ezt szajkózta: „Soha, nem!”

És a Holló meg se rezdül, nem is lendül, ő csak fent ül,
 Pallasz-márvány szoborfejről nem repül el soha, nem.
 Vérmes szemmel csüng az állat, lánggal lobbant Démon-vágьat,
 S lámpám fénye is elbágyad, míg szobámban elkereng.
 Lélek-mélyi ősi réme most szobámban szétdereng.
 S nem repül el soha, nem.

Szöllősi Mátьás fordítása

Siegfried Lenz 1926. március 17-én született a poroszországi Lyckben (ma Lengyelország). Regény- és drámairól, elbeszélő, a Gruppe 47 tagja. A hamburgi egyetemen tanult angol irodalmat és filozófiát. Az ötvenes évek elején a Die Welt című napilap rovatvezetője, majd szabadfoglalkozású író, ma is Hamburgban él. A fordítás az 1955-ben megjelent *So zärtlich war Suleyken* című kötetből készült.

Siegfried Lenz

Egy kellemes temetés

Egy kisebb lengyelországi utazás során halt meg – egész pontosan a Narew-parti meghitt mezővároskában, Wszcinskben –, hogy ki is? – hát az én Arafa nénikém. Súlyosan telt alkatú volt az én nénikém, hatalmas vállakkal és vörös henteskezekkel, ráadásul módfelett erős is, s egyszersmind parancsolgató hajlamú. Az egész utazás során a legkisebb jelét sem adta annak, hogy netán meghalni készül – épp ellenkezőleg: időről időre epés élcelődésekre ragadtatta magát, állandóan evett, méghozzá többet, mint a kíséretét képező két Urmoneit unokatestvérem együttvéve, és a fogadósokat, akikkel tárgyalt, szinte kivétel nélkül az örületbe kergette.

A nénike egy káromkodással az ajkain halt meg – éppen a kocsi hátuljában feküdt, amikor a dolog megtörtént, mialatt az unokatestvéreim félszegen és mit sem sejtve elől, a bakon ültek. Még csak nem is csodálkoztak, hogy egyszer csak csend lett a hátuk mögött, s hogy elmaradtak az epés élcelődések, a parancsok – ők ketten ott elől, egyszerűen semmit sem tudtak a balesetről. De hát előbb vagy utóbb meg kellett állniuk, mert a lovak megszomjaztak, s amikor le akarták segíteni a nénikét, hogy megmozgathassa kissé a tagjait, a vörös henteskezek ernyedten figyegtek az orruk előtt, teljesen elfásulva, s ráadásul a néni arca olyan mértékben békésnek látszott, hogy unokatestvéreim – s alighanem más is így lett volna ezzel – kezdtek gyanakodóba esni.

Nem maradt más hátra, mint hogy annak rendje és módja szerint bizonyosságot szerezzenek: pofozgatták a nénikét, belehallgatóztak, puha csirketollat tartottak az orra alá, különböző rigmusokat mormoltak, masszázst alkalmaztak – de a nénike azt tette, amit általában a halottak tesznek: egyszerűen semmi sem izgatta. Mire föl Bogdan, az unokatestvérek egyike így szólt: – Szó, ami szó – mondta –, gyanús a dolog. Mert hogy, hisz emlékezhetsz rá, mi egy olyan nénikével indultunk útnak, amelyik hangokat adott ki magából. Ez a nénike, kérlek szépen, már nem ad ki semmilyen hangot. Úgyszólván elhunyt. – Elhunyt – mondta a másik unokatestvér –, ehhez nem fér kétség. De hát, az isten szerelmére, még mindig a kocsiban ül. És ahogy a dolgok állnak, féltő, hogy a mi nénikénk magától nem fogja elhagyni a kocsit.

– Azt hiszem – mondta Bogdan –, jelentenünk kellene. Talán a rendőrségen?

– Nem – kiáltott fel gyorsan a másik, kezét, akár a puszta gondolat ellen is, riadt védekezéssel tartva maga elé. – Ha jelentjük, akkor a nénit megvizsgálják, megvizsgálnak minket is, sőt még meg is gyanúsítanak bennünket, s ahogy a törvények Lengyelországban egy halott esetében eljárnak, tél lehet, mire hazatérünk a nénivel.

– A néninek – szólt Bogdan – ez alighanem édes mindegy lenne. – De nekünk nem – mondta a másik Urmoneit. – Ugyanakkor nézz csak rá, kérlek szépen, a nénire. Nem úgy néz ki, mintha csak szunyókálna? Vagyis útnak indulunk, s ha valaki akadékoskodna, csendre fogjuk inteni a szunyókáló hölgy érdekében.

Így aztán az én Urmoneit unokatestvéreim megittatták a lovaikat, majd komótosan elkocsikáztak a határ felé. Természetesen úgy intézték a dolgot, hogy

sötét éjjel érkezzenek a sorompóhoz, ahol a következők történtek: Bogdan könnyed elhatározással hátrament a nénihez, körülbástyázta párnákkal, amelyeket előzőleg alaposan felrázott, s mire mindezzel elkészült, már jött is kifelé a határőr. Vézna fickó volt ez a határőr, irhára emlékeztető arcbőrrel, szemügre vette az unokatestvéreimet, szemügre vette a kocsit és a lovakat, és unalomból mindent végigvizslatott. Ám de ekkor észrevette a nénikét, mindjárt fel is mászott hozzá, és megkérdezte:

– Ki ez a – kérdezte – halott asszonyság, kérem szépen? – Mire az én unokatestvéreim diszkrét kórusban így válaszoltak: – Ó Arafa Gutz, a mi közvetlen ági nénikénk.

– Közvetlen ág vagy nem közvetlen – mondta a határőr –, de hát, ördög vigye, miért nem ad egyetlen hangot sem?

– Azért, mert szunyókál, becsületszavamra. S talán, ha szabad, kapitány úr, egy kis csendet kérnénk egy szunyókáló hölgy érdekében.

– Jól van – mondta a határőr –, minden rendben van, de ki garantálja nekem, hogy a ti közvetlen ági nénikétek nincs, mondjuk rá, meghalva?

– Amennyiben – mondták az unokatestvérek – meg lenne halva, nem szunyókálhatna, a mi nénikénk azonban szunyókál.

A határőr elgondolkodott, s mivel meggyőzte ez a logika, átengedte a kocsit.

Ezek után az én Urmoneit unokatestvéreim egész éjjel úton voltak, reggel pedig befutottak egy Kulkaken nevű falucskába. Mindenki beláthatja, hogy már szerfölött éhesek voltak – épp eleget nélkülöztek annak előtte szegénykéim –, ezért aztán nagynénikéstől leállították a kocsit egy vendégfogadó előtt, s bementek a házba, hogy az út hátralévő részére némi erőt merítsenek. Szó, ami szó, nem fukarkodtak: szalonát, tojást, füstölt húst ettek, aztán káposztalevest, mézet, hagymás lepényt és körtebefőttet, s megittak ezenfelül egy óriási kanna kávéját. Hozzávetőleg a fél délelőttje ráment erre az én két unokatestvéremnek, s amikor ismét kint voltak – nos, vajon mit kellett látniuk, amikor kimentek? Eltűntek a lovak. S a lovakkal együtt eltűnt a kocsi, és a kocsival együtt a nagynéni.

Nos, az én két unokatestvérem már-már szöcskemódra kezdett ugránozni a ház körül, kutattak és szimatoltak, szitkozódtak és kiáltoztak, ám ami nem került elő, az a kocsi volt – benne a nénikénkkel.

Minekutána belefáradtak a keresgélésbe, s persze meg is éheztek, újfent bementek a házba és ettek, az étkezés befejeztével pedig Bogdan már ismét mosolygós kedvében volt, mosolygott is hát egy kis ideig, majd így szólt: – Minden rosszban – mondta – van valami jó is. Képzeld csak el, testvér, azt a fickót, aki a kocsinkat meglovasította. Például, mondjuk, ami a réműletét illeti: biztos, hogy rájött a hideglelés, nem gondolod? Vagy a kezét, ha vesszük: szerinted nem kezdett el vadul reszketni a keze, amikor megtapintotta a halott nénikét?

Így vigasztalgatták egymást, nevettek a tolvaj kontójára, és, alighanem sejti már mindenki, csak meglehetősen későn keltek útra Suleyken felé. A réteken át mentek, hogy lerövidítsék az utat, megmászták a kisvasút töltését, s kiszártatva meg is pillantották Suleyken fényeit. Ám néhány embert is megpillantott az én két unokatestvérem, s alig mertek hinni a fülüknek, hallván, mit mesélnek ezek az emberek. Azt mesélték ugyanis, hogy még délután, java uzsonnaidőben, Arafa néni hazatért: ott feküdt a kocsi hátuljában és szunyókált. És mint aki elhalálozott, úgy nézett ki.

Nemhiába volt ravasz fickó ez a két Urmoneit – egy szempillantás alatt rájöttek, hogy a lovak elunták magukat Kulkakenben. Egyszerűen nem volt kedvük tovább várakozni, így hát maguktól hazaindultak. – Majd meglátod – mondta Bogdan –, hogy a lovak már bent állnak az istállóban. – Aztán a két fivér, emésztő aggodalomtól hajtva, még jobban kilépett.

Na és ki jött szembe velük, amikor beértek az udvarra? Glumskopp, vagyis egy vén, fogatlan cseléd. Fülíg ért a szája ennek az embernek, úgy nevetett, dörzsölte a tenyerét, s a maga gagyogó módján ilyesmiket mondott: – Lakoma, hehehe, lakoma lesz nálunk. Heringet eszünk, tejfölös heringet.

– Na és – kérdezte Bogdan – ki rendelte el ezt a lakomát?

– A lakomát – gagyogta Glumskopp – maga a jó istenke rendelte el, hehehe. Ha már meghalasztotta a vénasszonyt, akkor, ahogy őt ismerem, kellemes temetésről is gondoskodni fog.

Az unokatestvéreim udvariasan félretolták az öreget, majd betértek a gyásztól sújtott házba. Odabent sült, rántott és füstölt húсок illata áradt, s ki tudja, még mi egyébé. Ám a két Urmoneit erőt vett magán, s a konyha helyett a szoba felé vette az útját. Beléptek, s mint a legközelebről érintettek, azonnal körülvette őket egy népes gyászoló gyülekezet, kezek nyúltak ki feléjük, ajkak görbültek le, a nénike törékeny, bájos szegfűként jelent meg a szavaikban, volt, aki halkán suttogott, itt-ott még sírtak is, kölcsönösen vigasztalták egymást – kerülve persze minden túlzást –, s mindenki, aki csak ott volt, egy hosszú asztal körül foglalt helyet.

Az unokatestvéreim észrevették, hogy az ablak alatt – egyelőre kendők takarásában – egy fúvószekerek hangszerei várakoznak: minden készen állt. Nos, jól van.

Ám mindenekelőtt felállt Bogdan Urmoneit, s a következőképpen szólt: – Emlékezzünk meg – mondta – egy rövid pillanat erejéig arról, aki elhalálozott: a mi Arafa nénikénkről... még egy kicsit, ha szabad kérem... és még... így ni, most már elég. Na de, kérdem én, hol van a mi nénikénk?

– Elhunyt – kiáltotta valaki a zenekarból. – Nem úgy értem – válaszolta komolyan Bogdan –, úgy értem, hol van a teste? – A teste – szólalt meg egy félszemű erdész – már nem látható. Azt, ami halandó, elhelyeztük egy takaros koporsóban. A koporsót pedig, hogy ne foglaljon sok helyet, élire állítottuk a kemencéhez támasztva. A test ott kényelmesen elálldogálhat.

Bogdan bólintott. Ám a bólogatása igencsak bávatagra sikeredett, mivel észrevett valakit a gyászoló vendégek között, aki – mondhatjuk így: pihe-puhán – megérintette a szívét. Bogdan szíve azonnal kivirágzott, sőt, még indákat is hajtott, s befuttatta velük egy bizonyos Luise Luschinski, egy sápadt és kisírt madárcarcú leányzó személyét.

Bogdan egyszerűen elfelejtette, mi zajlik körülötte. Olyan állhatatos bensőségességgel mosolygott Luise Luschinskire, hogy az egész társaság felfigyelt rá. A zenészek, ez a mindig éhes népség, persze ezt is mindjárt rosszul értelmezték, mert sebtében előkapták hangszereiket és egy lassú keringőt kezdtek játszani. A zeneszerszámok hangjai mindazonáltal olyan hatást váltottak ki, hogy Bogdan felhagyott a mosolygással, és sürgősen gyászba temetkezett.

Ám ezzel már igencsak megkésett, meg bizony, mivel az eseményeket már nem lehetett megállítani.

Luise Luschinski apró lábain maga a boldogság közelített Bogdan felé. Mintha a zene fújta volna oda hozzá ezt a pöttöm, sápadt teremést, egyszer csak ott állt előtte és így szólt: – Ezt a keringőt, Bogdan Urmoneit, neked tartogattam.

Ezt hallva, Bogdan tanácstalanul körbetekintett, s amikor meglátta a gyászoló társaság helyeslő és noszogató pillantásait, ezt válaszolta: – Elfogadva. De, ha szabad kérnem, csak egészen lassan.

Nos, ők ketten siklani kezdtek, s ahogy várható volt, kisvártatva más párok is a nyomdokaikba léptek. A zene hangosabb lett, itt-ott már nevetgélés is hallatszott, többek között Glumskopp gügyögő nevetése – egyszóval: a társaság megszomjazott. S meg is éhezett, természetesen. Addig szomjaztak és éheztek, míg a félszemű erdész vissza nem jött a konyhából, s el nem kiáltotta magát: – Hozsanna! – kiáltotta –, a szarvas megdőglött.

Az evés nyomban el is kezdődött. Hogy miket ettek? Elég, ha csak magamról mesélek: jóllehet még fiatal és oktondi gyerek voltam, elfogyasztottam nyolc tükörtojást zsiros szalonnával, öt húsgombócot, némi nyulat, egy kacsanyakat, egy tányér savanyú levest csirkeaprólékkal, egy tányér pacalt, egy fél disznófület és néhány sült almát. Mindezekhez sült hagymát ettem, egy roston sült halat, s késő délután még egypár folyami rákot, amelyeket az öreg Glumskopp fogott ki. Mint mondtam, fiatal voltam még és oktondi.

Először is tehát ettek, s miután eleget ettek, ittak is, s az iszogatás, miként ez a velejárója, olyan eseményt váltott ki, amit – de előbb lássuk az eseményt. Edmund Vortz, egy szabóember, miután már eleget ivott, a lehető legkomolyabban kijelentette, hogy Hindenburg az ő szemében nem volt képzetebb, mint egy suleykeni tyúk. Erre aztán eget rengető hangoskodás vette kezdetét. A félszemű erdész felpattant, s olyan erővel vágta mellbe a szabót, hogy ez a sértegető alak berepült az asztal alá, s jó ideig ott is maradt fekvé, minden életjel nélkül. Már épp kezdtek volna megfedkezni róla, amikor ismételtén kukorékolni kezdett, mondván, hogy ő, Edmund Vortz a maga részéről sokkal inkább megnyerte volna a tannenbergi csatát – ami aztán újfent a félszemű erdészt hívta ki a porondra. Ismételtén leütötte a szabót, aki, miután felocsúdott ájultából, újból megpróbálta kihívni a sorsot maga ellen – nem sok minden maradt már a szabóból, s alighanem még kevesebb maradt volna belőle, ha Bogdan nem vetett volna véget a vitának. Csak ennyit mondott: – Arafa néni – és szempillantás alatt áhítatos béke ömlött szét a társaságon. De az eseményt nem lehet másként minősíteni, mint: komoly.

Ami a temetést illeti, közben valamikor arra is sort kerítettek. Arafa néni beköltözött egy szép sírba, egy mazuriai feketefenyő közvetlen közelében. A társaság dicshimnuszokat zengett a sírhelyről, megható szavakat küldött utána Arafa néninek a gödörbe, majd ismét hazatért, ahol a lakoma vérpezsdítő folytatására került sor. Három napig maradtak együtt, végezetül aztán Bogdan mindegyiküknek adott valamit az étkek maradékaiból, s egy-egy egész szappant is ráadásként. S mindenki, aki csak jelen volt, túltette magát a veszekeedésen, és megközelítőleg szó szerint ezt bizonygatták: mindent összevetve, igazán kellemes volt ez a temetés.